

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo: Korošec, Koroška c. 5. Telefon št. 220.

48. številka

Maribor, dne 24. novembra 1921.

55. letnik.

Njihovo orožje so psovke in laži.

Piš se spozna po petju, človeka po govorjenju. Poštenjak ne laže in ne psuje. Komur služi za orožje in za orožje laž, psovka in sramotilka, ta sam sebe obsoja pred poštenimi ljudmi.

Kakega orožja se poslužuje kolovodje Samostojne kmetijske stranke. V zadnji številki Slov. Gospodarja smo objavili pismo, ki ga je poslanec Urek pisal našemu odgovornemu uredniku poslanca Pušenjaku. Pisano je jasen in glasen dokaz nasilnega, naravnost fašistovskega mišljenja, s katerim je prošinjen Urek in katero dobiva izliv v surove groznje, nevredne količkej omikanega človeka.

Tako nastopajo ljudje, kojih stvar propada. S strahom gledajo ta propad in ga ne morejo zadržati. Cim bolj propadajo, tem globlje padajo tudi sami. Ker poštenih sredstev nimajo, da bi z njimi razpolagali, se poslužujejo slabih in nepoštenih: groznje, psovke in laži.

„Kmetijski list“, to vzorno in zvesto zrcalo samostojnih kolovodij, v svojem zadnjem broju kar mrgoli psovk in laži. Psuje in zasramuje, kakor da je docela izgubil se isto trohico pameti, ki je bila ntegovno skromni deček. Naš list psuje z prasetine, naše poslance s oucki, o naših pristaših sodi, da so slabši kot noreci v norišnici. Kaj ne da, duhteče cvetlice z vrta samostojne olike. Vidi se, da „Kmetijski list“ spretno in s strokovnjaško odločnostjo nadaljuje dedščino surovosti, nesramnosti in lažljivosti, prevzelo po rajnem nemškutarškem — „štajercu“.

Kako zna to samostojno trobilo za žepno pravdo sukati laži umazan meč dokazuje zopet v zadnjem broju, ko z debelimi in daleč vidnimi pismenkami piše, da je vojaških rekvizicij, odvzemanja konjev in vozov kriv — dr. Korošec. Naša stranka z dr. Korošcem na čelu je bila tista, ki se je prva obrnila do vojnege ministra in na to do ministrskega predsednika Pašiča z zahtovo, da se takoj odredi demobilizacija ter vrnejo ljudem konji in vozovi. Samostojni, ki so po ministru Pučlju glasovali za mobilizacijo ter za demobilizacijo niso genili z mezinem, bi zdeli radi ljudsko nevoljo, ki je med našim narodom splošno zavladala proti njim, odvalili od sebe in navalili na našo stranko, zlasti na dr. Korošca.

Dr. Korošec, tako trdi „Kmetijski list“, je bil minister in celo ministrski podpredsednik, ki je bil srbski vojaški zakon, po kojega določbah se

vršijo rekvizicije, odvzemanje konjev in vozov, razširjen na celo državo. To se je zgodilo dne 19. avgusta leta 1919 z naredbo ministrskega sveta, ko jo je odobril in sopodpisal — baje tudi dr. Korošec. Tu se je „Kmetijski list“ po svoji stari navadi na debelo in na široko zlagal.

Dr. Korošec 19. avgusta 1919 ni več bil minister. Protičevno ministrstvo v katerem je dr. Korošec bil podpredsednik, je koncem julija 1919 dalo ostavko, katera je bila od regenta sprejeta 30. julija 1919. Vlado je sestavil demokrat Ljuba Davidovič iz demokratov in socijalnih demokratov.

V tej vladi je bil slovenski demokrat dr. Kramer, slovenski socijalni demokrat Tone Kristan in socijalna demokrata Korač in Bukšeg. Prva seja te vlade je bila 18. avgusta.

Je torej velika in nesramna laž, da je dr. Korošec bil 19. avgusta 1919 minister ter da je z njegovim odobrenjem in podpisom bil srbski vojaški zakon razširjen na Slovenijo. Vlado so takrat imeli v rokah demokrate, veliki prijatelji in podporniki samostojnežev, in socijalni demokrate. Ako bi ta kralj že bil samostojni v narodnem predstavništvu v Beogradu, bi seveda po kakšnem Pučlju glasovali za razširjenje srbskega vojaškega zakona na celo državo.

Samostojni bi se torej radi pomagali z lažjo. Laž pa je slab zaveznik in največ škoduje tistemu, ki se nje poslužuje. Samostojne so pokopala njihova protiljudska dejanja, zadušile pa jih bodo njihove grde psovke in nesramne laži.

Socijalni demokrate hočejo ribariti.

Občno nezadovoljnost s samostojno po deželi izrabljajo med malimi kmeti, viničarji in kmetijskim delavstvom socijalni demokrate, češ: le v naše vrste, tudi mi smo v opoziciji ter se borimo na vso moč proti sedanji vladi.

Da bodo pa poznali naši mali kmetje, viničarji in kmetijsko delavstvo socijaldemokratsko borbo s sedanjo vlado, bomo omenili našim čitateljem samo par dejstev izza najnovejše zgodovine socijaldemokratske politike.

Vsacemu Slovencu je dobro znan vođa slovenske socijaldemokracije, znani milijonar Tone Kristan, ki je svojčas ministroval v takozvani demokratsko-socijalistični vladi žalostnega spomina!

V vladnem objemu z demokrate je spoznal Kristan, koliko vsestranskih zemeljskih dobrot zna preskrbeti člo-

veku demokratska gospoda, ako jej kdo obljubi pomoč ter podporo pri njenem vladnem početju.

Gospod Anton Kristan je posal tak ljubljenec demokratov, da so ga napravili ravno ti za takozvanega direktorja na nepreglednem veleposesstvu bivšega nadvojvode Friderika v Belju ki sicer sedaj kot državna last ne nosi nič državnih blagajn, pač pa njegovemu upravitelju Kristanu večkratne milijone na leto.

Za milijonsko profitorsko mesto beljskega direktorja je bila gotovo bogzna koliko prošnikov iz radikalnih ter demokratskih vrst, a dobil ga je edino slovenski socijalist Kristan po zaslugi demokratov. Zakaj da so demokrate pusili ravno Kristana k beljskem koritu, so pač dobro vedeli, da jim bosta on in cela socijaldemokratska stranka hvaležna za podarjeno dobroto.

Hvaležnost socijaldemokratov na pram demokratom smo opazovali za časa delovanja ustavodajne skupščine. V konstituenti so sicer socijalisti nastopili kot opozicionanci, a ne kot avtonomisti, pač pa kot centralisti svojega kova — pripravljali glasovati za radikalno-demokratsko ustavo, ako bi jej pretila nevarnost manjšine pri glasovanju.

Da se lahko zanaša sedanja vlada na pomoč od strani socijaldemokratov v slučaju kake manjšinske nevarnosti, tega dejstva se zavedajo demokrate in radikal se danes in so tudi tesamentirali socijalistom v znak hvaležnosti vse, komunistom odvzele delavske domove in tiskarne.

Komunističnega premoženja ni po ukrepu sedanje vlade postala deležna nobena druga stranka, kot ravno socijalni demokrate, na katerih parlamentarno pomoč lahko vlada računa še danes.

Gospod Kristan je postal po zaslugi demokratov milijonsko plačani direktor v Belju in seve je zagotovil kot tak tudi socijalističnim kasam izdatno denarno pomoč. Demokrate in radikalni so izročili socijalistom komunistično premoženje. Za obe ti dve neprecenljivi dobroti od zgoraj je bilo potreba, da pokaže socijalna demokracija še posebni znak hvaležnosti.

Dne 6. novembra se je vršila v Beogradu prva redna seja socijaldemokratske zajednice, katere so se udeležile socijalistične stranke iz cele naše kraljevine. Pri tej priliki so se spomnili, socijalpatrijotski voditelji demokratskega centralizma, kateremu so se globoko poklonili kot znak hvaležnosti v posebnih resolucijah.

Glede notranje ureditve naše države so se postavili socijalni demokrate

je čisto jasno na stališče vladnega centralizma. Avtonomije posameznih zgodovinskih pokrajin odklanjajo odločno. Ravno tako so se tudi izrekli proti reviziji sedanje ustave, ga avtonomističnem programu, kateri se bodo upirali z vsemi močmi. Rdeče glave so se izrekle konečno tudi samo za en parlament in eno vlado na čelu države.

Kot samostojni kimavci, krenili so tudi naši socijalni demokrate sedaj očitno ter jasno na pot radikalno-demokratskega centralizma, dasi se doma v Sloveniji trobentajo med svojimi pristaši na republikanski rog. Take politične breznačajnosti in demagogije so zmoejni le kupljeni ter podkupljeni ljudje kot slabostoini in socijalpatrijote; prvi so prodali slovenskega kmeta centralizmu za 100 milijonov, drugi vklepajo v centralistične verige maloimetske in delavske mase za Kristanovo Belje in komunistično erbiju.

Kmetje, viničarji ter delavci, pozor, pred kupljenimi političnimi agenti iz tabora socijalpatrijotov!

Kmetjsko ljudstvo ali boš izpregledalo?

Samostojni in liberalci so sklenili ustavo in po tej ustavi so predložili sedanjo postavo o razdelitvi države v 26 okrožnih oblasti. Kaj bodo stale te oblasti naše davkoplačevalce? Odgovor daje sledeči račun: Iz pokrajinske oblasti dobilo 100—120 rodbinskih hiteva, da poizvejo, ali bi za mariborsko oblast došili 100—120 rodbinskih stanovanj in približno nekaj nad polovico toliko sobic. Iz tega lahko sklepate, da bo nova mariborska oblast imela okroglo 200 uradnikov. En uradnik stané sedaj državo okroglo 40 tisoč kron na leto.

Ker bi po volji samostojnežev in liberalcev takšnih oblasti 26 v državi in so srbski uradniki še boljše plačani kakor naši, bo to okroglo 120 milijonov novih izdatkov na leto. Ta blagor prinaša Samostojna z liberalci — davkoplačevalcem, socijalni demokrate pa so sklenili zadnje v Beogradu, da ta centralizem podpirajo. Zaslupljeni! Le še volite samostojneže in socijalne demokrate!

Davkoplačevalci, pozor!

Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da začnejo cenilne ozir, prizivne komisije, ki so bile izvoljene dne 25. septembra delovati s 1. decembrom. Te komisije bodo dobile v pretres prizive in napovedi o dohodnini in vojnem davku. Radi tega je nujno potrebno

Zaklad na otoku.

Za zapletkega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Morje je odtekalo v močnem toku proti zapadu in nato proti jugu skozi ožino, odkoder smo tisto jutro prišli. Celo neznatni valčki so bili nevarni našemu preobloženemu čolnu. Najbližje pa je bilo, da nas je tok zanašal iz smeri, proti jugu, v stran od našega prvega izkrcališča za obrežjem ovinkom. Če bi se vdali toku, bi nas potegnil v bližino čolnov, ki so jim pustili uporniki ob bregu.

In ti so utegnili vsak čas priti — „Ne morem obdržati smeri proti kočii!“ sem rekel kapitanu. Jaz sem krmaril, on in Tom pa sta veslala ker sta bila spočita. „Tok nas zanaša na zapad, mi pa moramo proti severu! Ali ne morete veslati nekoliko krepkeje?“

„Prevrnila bi čoln! Obračajte krmilo, prosim, tako dolgo, da pridete v pravo smer!“

Poskušal sem in opazil, da nas je nesel tok proti zapadu, če sem držal krmilo proti vzhodu. Ker bi bili morali pluti proti severu, da pridemo k

koči, smo se torej pravokotno oddaljivali od naše smeri.

„Na ta način ne pridemo nikoli na naš prostor, temveč naravnost v upornikom v roke!“ sem obupal.

„To je v temle nesrečni morskem toku edina smer, ki je morskemu pluti — in držati se je moramo!“ je odvrnil kapitan. „Kdo ve, kam bi nas zanesel tok, če bi se mu prepustili — brez odpora! Upajmo, da ob obrežju voda ne odteka s tako močjo! Veslali bomo ob njem navzgor —!“

„Tok že pojema!“ je pripomnil Gray.

Hvala vami!“ sem dejal, kakor bi se ne bilo nič pripetilo med nami. Molče smo se sporazumeli, da mu ne bomo očitali njegovoga upornega obnašanja in ravnal z njim, kot z nam enakim.

Prijdno smo se trudili proti obali. — Kar začne spet kapitan in njegov glas je bil nekoliko izpremenjen.

„Top!“ je dejal.

Vzeli smo namreč iz Bristolu seboj tudi ladijski top in streljivo, za slučaj, da bi nas kje na morju napadli roparji.

„Tudi jaz sem že mislil nan“, sem odgovoril. — Gotovo je mislil kapitan

na obstreljevanje kočje. „Ne morejo ga spraviti na otok, in če bi ga tudi, ne dobijo ga skozi goščo —!“

„Poglejte k „Hispanioli“, gospod zdravnik!“ je popravil kapitan moje mnenje.

Res —! Vseh pet se je mačelo okrog topa. Slekli so mu sukno, kakor so pravili težkemu, nepremožljivemu platu, v katerega je bil zavil.

„A? mislijo obstreljevati naš čoln? Strahoma sem se spomnil, da smo perili na krovu „Hispaniole“ streljivo za top, krogle in zaboje s smodnikom —“

Bože so bili oboroženi nego mi!

In povrh je še Gray s hrupnim glasom pripomnil:

„Israel Hands je bil Flintov najboljši topničar —!“

Naj se je zgodilo, kar se je hotelo, krmariti in veslati smo z vsemi močmi. Tok je bil slabši in obrnili smo se na sever proti našemu izkrcališču.

Toda sedaj je čoln obračal svojo široko stran proti „Hispanioli“ in nudil topu cilj, razsežen kakor škednieva vrata.

Videl in tudi čul sem, kako je tisti od žganja v lice zardeli zlikovec,

Israel Hands, prinesel odnekod topovsko kroglo in jo vrgel ob krov, da je zabobnelo.

„Kdo izmed vas je najboljši strelce?“ je vprašal kapitan.

„Gospod Trelawney! Na vsak način!“ sem rekel.

„Gospod Trelawney, ali vas smem prositi, da vzamete enega teh ljudi od tamle na muho? — Handsa, ako je to mogoče!“ je dejal kapitan.

Trelawney je bil hladen ko jeklo. Pogledal je po kresitu svoje puške.

„Ampak, prosim, rahlo, gospod graščak, sicer se prevrnemo! Vi pa mirujte z vašimi vesli, da bo varneje meril!“

Graščak je dvignil puško, veslanje je prenehalo in legli smo na drugo stran čolna, da smo ga obdržali v ravnotežju.

Vse je bilo tako dobro premišljeno in storjeno, da nismo zajeli niti kaprice vođe.

Uporniki na ladji so medtem pomerili top. Najbolj izpostavljen je bil Hands, ki je stal pri ustju z basavnikom v roki.

Pa nismo imeli sreče. Kajti v trenutku, ko je Trelawney sprožil, se je Hands sklonil, krogla je šla čez nje.